Ч. 113 (13.352). Львів, субота 6. травня 1933. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півгічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вибір президента Польщі.

Львів, 4. травня 1933.

За кілька днів у Варшаві відбудуться вибори нового президента Польщі. Хто ним буде — це тайна, тому, що ввійшло вже в освячений традиційний звичай і в ненарушну систему останніх літ, що всі найважніші польські державні акти являються перед цілим населенням Польщі та цілим ріжноперстним її політичним табором як своєрідний „деус екс махіна". Тому й нині, на чотири дні перед польськими Національними Зборами, які висувуть на чоло польської держави на дальших сім літ нового найвищого достойника, — кандидатури на те становище абсолютно нікому не відомі. Нікому — крім одної одиниці, яка вміє берігти свої пляни й заміри у тайні навіть перед найближчим своїм оточенням і виступати назовні тільки тоді, коли це їй видається доцільним.

Але й речі без прецеденсу мають свій прецеденс. Пригадуємо, що чейже кандидатура нинішнього президента, якого каденція добігає кінця, буквально на одну годину перед його вибором не була відома ні одному послові ні сенаторові, що потім слухняно за тою кандидатурою голосував. Нині ситуація грубо змінилася. У 1926 році єдиною ніби-офіціяльною урядовою ґрупою був „Клюб Праці", що складався буквально з 4-ох послів (з яких один — Ст. Туґут — став потім одним із лідерів опозиції, аж врешті, розчарований у ту опозицію, зовсім усунувся від активної політики). Тоді за кандидатом марш. Пілсудського голосували ті посли й сенатори, проти яких марш. Пілсудський робив травневу революцію. Голосували частинно зі страху, частинно манифестуючи свою капітуляцію і згоду на передачу всієї відповідальности за дальшу долю держави та на репрезентацію її людині, яка захопила владу в руки так міцно, що ніхто й претендувати не посмів на поділ тією владою. Як відомо, першим кандидатом був у 1926 р. сам Юзеф Пілсудський і його вибрали президентом. Він зрікся, своїм несподіваним зреченням остаточно заскочив і приголомшив членів Національних Зборів, але після короткого безголовля, яке запанувало було в кулюарах, вони повернули на салю і тихенько віддали вдруге голоси — на того, кого їм маршал назвав.

Цей прецеденс має повторитись і тепер. Однак — як сказано — ситуація грубо змінена. Нині вже не треба користати з психольоґічного моменту, з пореволюційної атмосфери, потрясати людьми і приголомшувати їх. Нині істнує т. зв. „цінка урядова більшість", яка вже навчилася в соймі і сенаті дисципліни і послуху, та яка навчилася навіть не цікавитися тим, що їй скажуть робити. Нема потреби забірати нічиїх голосів та з кимнебудь рахуватися. Річ іде лише про декоративну обстанову і про — збереження саме тієї традиції таємничости.

Однак з другого боку відносини змінилися теж на некористь урядового табору. На некористь змінився саме той психольоґічний чинник, який сім літ тому казав будь-що-будь виборами президента цікавитися, перипетіями виборів хвилюватися, словом — брати в тому акті участь і формально і по суті. Були зголошені ріжні кандидатури, в імені ріжних політичних ґруп, ішло над ними голосування, були збережені всі зверхні вигляди демократичних президентських виборів, були збережені вигляди невідлучної боротьби. Тимчасом цим разом найбільш характеристичним моментом президентських виборів буде відсутність усякої політичної боротьби, всякого суперництва суспільних течій, а навіть — фізична відсутність великої частини електорів. Деякі парляментарні клюби вже оголосили свою абстиненцію, деякі в найкращому випадку появляться з демонстраційними білими картками, а функцію вибору президента виконуватиме лише одна проурядова ґрупа, одна політична партія! І цей факт — буде в історії і відродженої Польщі і всіх анналі президентських виборів у всіх демократичних республиках світа до цього часу без прецеденсу.

Покищо маємо офіціяльні заяви лише двох польських опозиційних клюбів, арґументуючі своє рішення не брати участи у виборах, однак тим арґументам не можна закинути демаґоґію. Вони мають глибокий річевий зміст: у парляментарних палатах, мовляв, з голосом опозиції урядовий бльок (читай уряд) не рахується і не бере під увагу навіть найслушніших вимог і замітів, використати парляментарну трибуну при акті виборів президента не можна (не вільно); на вибір президента і на його кандидатуру ніякого впливу мати не можна — який-же глузд брати участь у формалістиці, яка має лише залеґалізувати рішення, приняте поза зборами?! Такі є арґументи польської опозиції. Наскільки більше тих арґументів, глибших і поважніших і ще більше переконуючих, має українська сторона. Українська Парляментарна Репрезентація остаточного рішення ще не прийняла, одначе нема сумніву, що вирішуючи своє становище прийме на увагу істнуючу дійсність та її льоґічні висновки.

Серед повної байдужности польської і непольської прилюдної опінії наближуються і проминуть вибори нового президента Польщі.

SUPREMA LEX.

(Оптимізм і песимізм кооперативного діяча. — В силі чи не в силі? — Ілюстрації. — Подвійні рейки.)

Цю статтю, як продовження вчорашньої п. н. „Госп. активність і кооп. дефетизм" друкуємо теж як дискусійну. — *Ред.*

I.

У великодньому числі „Госп. Кооп. Часопису" опублікував п. М. Корчинський, начальник правного виділу Рев. Союзу Українських Кооператив, статтю п. н. „Хто мертвих розбудить?" У ній розглянув він незвичайно важну справу, *хто має братись за розбудову нашого промислу.* Ця стаття викликала вже застереження кооперативних ортодоксів не тільки приватно, але й у пресі („Наш Прапор").

Хід думок автора статті такий: У нашому селі повно зайвих рук до праці. Їхнє безробіття не щезлоб і тоді, колиб удалось навіть поширити селянське землеволодіння. Безчинність численних тисяч рук — це марево деґенерації нашої культури і національного розвитку. Щоби запобігти тому, треба ці руки використати при розбудові нашого промислу. Але хто має це зробити? „Треба тверезо подивитись і твердо сказати, що завдання те (вирібництво фабрикатів, які щороку споживає наше населення) *не під силу нашій кооперації*". Причина: брак капіталу.

Зате п. Корчинський кладе на кооперацію завдання підшукувати людей, що розпоряджають бозвко захованим капіталом, будити в них амбіції творення індивідуальних підприємств, доказуючи їм, що в цьому лежить матеріяльний інтерес їх і нації. Це стане тим лекше, що кооперація може запевнити тим підприємцям відповідний збут, усуваючи їм рівночасно з дороги двох ворогів фабриканта: 1) працю на незнаний ринок серед безнастанної конкуренції і 2) картелі, бо кооперація є сама своєрідним картелем споживачів.

Нас стати на те, пише кооперативний діяч, щоби щороку відкрити кілька фабричок, чи фабрик, але для того мусить кооперація розглянутися за людьми, які свої ощадности вжили би для підприємчивої акції. Кооперація мусить доказати їм, що ті, які пішли в промисл, спираючись на кооперацію, добре на тому вийшли і на завжди вписали свої імена в ряди щасливих піонірів українського промислу.

II.

Невдячна річ підтримувати думки, що викликали вже негодування. Проте вважаємо справу, порушену п. Корчинським, настільки важною та його тези по суті настільки слушними, що ризикуємо стати громовводом гніву декого з богів кооперативного Олімпу. Думаємо, що цей гнів буде менше нагальний, коли заздалегідь зазначимо, що пишемо ці рядки *„сіне іра ет студіо"*, кермуючись виключно добром справи.

Треба зазначити перш усього ось що: Автор поруч із великою цивільною відвагою (бо мусів її мати, коли ставив сміло точку над і в органі кооперації), поруч зі здоровим зерном своїх тез, виявив одночасно в дечому надто великий оптимізм, у дечому знов — надто великий песимізм. *Оптимізм* — це легковаження конкуренції, особливо картелів. Годі забувати, що в боротьбі з ними політика цін і кондицій сперта на сильні фінанси буде все сильнішою зброєю картелів; з патріотизму навіть той, що належить до „своєрідного картелю споживачів", яким є кооперація, не схоче платити вищих цін за товари. Тому скартелізовані галузі промислу повинні ми залишити на сам остаток. *Песимізм* — це (спричинене може не зовсім щасливою стилізацією) недобачування ніяких можливостей для кооперації будувати хочби деякі власні промислові станиці.*)

Не думаємо, щоби навіть і добачування деяких можливостей вдоволяло 100-відсоткових кооператорів. У нас витворився вже тип кооперативних ортодоксів, які видвигнули кооперацію на недосяжний педестал, зробили з неї божество, ненарушиме „табу" і добачують у ній самоціль а не засіб, що веде до господарського добробуту нації. Автор цих рядків стрічав людину (не з пересічних), яка буквально говорила таке: „Нам не треба приватного українського промислу. Він мусить бути або кооперативний або може взагалі його не бути. Розбогатілі одиниці в нас для народу нічого не роблять і з титулу свого „підприємства" вдають космополітів..." Прошу пригадати нашихвелико-українських соціялістів і їхнє „коли — мовляв — не буде соціялістичної України, то хай її краще зовсім не буде" — і мабуть найдете самі анальоґію...

Коли питання „в силі чи не в силі є наша кооперація взяти на себе завдання максимальної

---

*) Перед самим видрукуванням цієї статті дістали ми в руки „Н. Прапор" з 4 ц. м., де поміщена нова стаття п. М. Корчинського. В ній він розправляється за давні свої писання і твердить, що він вірить у можливість кооперативного промислу, але не в таких широких рамах як нам потреба. Це тільки потверджує нашу думку про не зовсім щасливу стилізацію статті в Г. К. Ч. В. Я.

розбудови рідного промислу?" — будемо розглядати не з престіжового а з ділового становища, беручи під увагу обективні умовини та правила 4-х аритметичних ділань, тоді скажемо: *вона не в силі!* Тому і не має вона великих досягнень у промисловій ділянці, бо хіба доброї волі не бракує. Очевидно, всі, що щиро радіють господарською експанзією нашої кооперації, у якій бачать могутній мотор на дорозі до національної досконалости (а до тих і підписаний належить) рівночасно щиро жаліють, що поле цієї експанзії обмежене, що не може вона йти в усіх напрямах, не може стати справді виключним керманичем нашого господарського життя. Але годі! Все має свої причини*).

Ось двоє молодих безробітних людей зголошується до одної з кооперативних установ вищого ступня. Хочуть занятись виробом паперових мішочків, що їх масово консумує кооперація. Калькуляція у них готова, співробітників підібрали. Залишіть — чують ніби зичливу раду. — Самі за те беремось. Минає близько рік і не взялись (чи думаєте, зла воля там була?) Тих двоє безробітних, очевидно, не захотіло йти за конкуренцію з рідною кооперацією і досі продумує якийсь варстат праці...

Ось інша кооперативна установа (у краю) береться за промисл. Вибирає очевидно товар, що вже його виконує рідний робітник у рідній

фабриці, тільки що у... приватній. Конкурування грізне в наслідках як для кооперативи так і для приватної фабрики. І який фінал? Приватний підприємець окуплюється, кооператива окуп приймає і вступається з дороги... Залишаємо на боці аналізу цього факту з пункту кооперативної моралі, але питаємо тільки: чому саме кооператива вступилася? Бо не почувала себе на силах. Цеж ясно! (Дехто може відповість інакше).

III.

У познанських поляків до війни господарська еманципація ішла по рейках кооперативної організації і по рейках приватної підприємчивости. Зате ми чомусь силоміць стараємося звужувати можливости наших економічних досягнень.

*) І додамо: лихі і добрі сторони. В тому випадку добрими є те, що монополь кооперації в нашому господарстві був би наражений на небезпеки з боку державної адміністрації. Знаємо, скільки лиха може накоїти нераз одно потягнення пера. *В. Н.*

І як кооперація стала бенямінком усієї нашої суспільности, з вимком згаданих дефетистів, так приватний підприємець є залишений сам собі, а в кооперації — при збуті находить він тепло, якого температура дивно і ріжно міняється, то зростає, то знов паде. Буває теж, що і заздрим конкурентом стає кооперація...

Тому дещо свіжого воздуху в атмосферу кооперативних тальмудистів! Поле до праці ще велике. І хочби діяльність кооперації не обмежувалась тільки до постачально-збутових операцій та перерібки бодай найважнішого продукту — молока (як це хоче п. Корчинський), а хочби вона сягала теж у фабричний промисл і мала там усе більші надбання — то розбурхання приватної ініціятиви і підприємчивости є просто необхідне. Кооперація, як слушно зазначив п. Корчинський — може у цьому напрямі дуже багато зробити. Вона чейже розпоряджає великим дистрибуційним апаратом. Але до цього мусить вирости в неї ще більша доброзичливість, вона мусить на кожному кроці заохочувати а не знеохочувати піонірів! Зайво говорити, що нам потрібна координація цілого господарського активу, як того, що машерує під прапором кооперації, так теж і того, що його безпосередньо під тим прапором нема. Найвищий закон — це тільки і виключно господарський добробут нації. А до нього ведуть обі рейки — кооперація і приватна підприємчивість.

В. Несторович.

Поклик поневолених Московщиною націй до Союзу Народів.

„Журналь де Женев" з 28. квітня подав цей поклик, звернений до Генерального Секретаріяту Союзу Народів, зазначуючи, що цей документ свідчить про важке становище України та інших народів, поневолених Москвою. В нім зазначено між іншим, що останні заходи сов. уряду не мають прикладів в історії. Зокрема звертається увагу на те, які страшні наслідки мало заведення пашпортів для українських міст. Багато з мешканців цих міст заслано на північ, ... мусить умирати з голоду. У Харкові більше 80.000 мешканців мусіло покинути місто.

Говориться у поклику також і про події на Кубані, де більшовики засилали на північ цілі села та загрозили висилати всіх, що ставитимуть опір чи навіть лише не доведуть активно свою вірність радянській владі. Наводиться також приклади страшного голоду на Україні, викликаного заходами більшовицької влади. Так наприклад у селі Антоновці, що мало 3.000 мешканців, вмирало денно до 20 осіб, а мерців закопували у спільних ямах. Останній уступ заклику звучить:

„Розпучливий стан, в якім перебуває населення країн, окупованих Радянською Росією, а саме України, козацьких країв, Грузії, Азейрбейджану, гірських народів Північного Кавказу, Туркестану та надволжанських татар, спонукує нас звернутися з покликом до урядів та громадської думки всіх цивілізованих країв і народів та звернути їх увагу на безмежні терпіння наших народів під пануванням деспотичної комуністичної Москви". (Укрбюро, Женева).

—o—

Замісць хліба жолуді і каштани для України.

„Харківський Відділ постачання перевів досліди над дикими рослинами в 39 районах краю і виявив можність уживати їх для споживного промислу. Наслідком того досліджения показалось можливим зібрати тисячі тон диких яблук, грушок, каштанів, жолудей та інших рослин, придатних для споживного промислу. В харківськім краю протягом цього року має бути зібрано понад 8 тисяч тон диких овочів та рослин, що збільшить видання продуктів для робітничого постачання на десять міліонів рублів". (Ізв. 22. квітня 1933).

Примушуючи працювати українських селян як худобу, більшовики думають, що й годувати їх можна як худобу. А український хліб придасться Московщині та на експорт.

Дальше напруження японсько-совітських відносин.

Швайцарській пресі доносять з Харбіна 29. квітня, що зріст напруження японсько совітських відносин викликає алярмуючі поголоски, нібито радянські військові частини поспішно роблять окопи на манджурськім кордоні. Поспішно стягають військові резерви, населенню наказано бути готовим до всяких можливостей.

Ці повідомлення свідчать про те, що переговори між дипльоматичним агентом манджурського уряду у Харбіні та совітським ґенеральним консулем Славуцьким не допровадили до ніяких вислідів. Твердження совітського уряду, що 124 спірні паротяги та 2.000 вагонів належать Совітам, нікого не переконують. Також саме мало переконують манджурську владу і заяви більшовиків, що згідно з совітсько китайським договором з 1929 року вони є власниками східно-китайської залізниці. При такім стані річей цілком природно, що про продаж радянського права власности східно-китайської залізниці нема й мови. Виглядає так, ніби саме правне істнування Совітів у міжнародніх відносинах стає щораз більше сумнівне. (Укрбюро Женева).

—o—

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. ТРАВНЯ 1933.

ФЕДІР ДУДКО.

В Мазепиній бібліотеці.

„Мазепа показував мені свою добірну бібліотеку, в якій на кожному кроці видно латинські книжки". **F. Baluze.**

В тихій, застеленій великим перським килимом гетьманській бібліотеці, де звуки приглушувала сукняна оббивка стін, поміж дорогими, кованими взорчатим залізом і викладеними кольоровою шкірою скринями, ріжним шкатуллям і масою різаних полиць із рідким посудом, стояло кілька великих точених дубових шаф.

Мовчазно й солідно, виявивши опуклі хребти, визирали звідти стрункі ряди книжок, оправлених у грубі шкіряні, тафтові, оксамитові й камкові палітурки. На ріжнобарвних спинках їх, серед золочених, посріблених і емалевих прикрас, виднілися витиснені золотом назви. Кирилична азбука мішалася з латинською, грецькою й східною, друки стояли поміж із книжками, писаними уставом. Були тут видання київські, чернигівські, львівські, віленські, московські, поруч з якими стояли назви латинські, грецькі, німецькі, польські, французькі, турецькі, перські й арабські.

Войнаровський підійшов до одної з шаф і став перебігати очима по написах.

Посеред ріжних триодів, миней, псалтирів, евангелій, акафистів, молитовників, часословів, синопсисів, патериків і житій святих він вичитував:

„Книга исторіи дацкой", „Конституціѣ польскихъ соймовъ", „Книга боги поганскіе", „Книга о отдовѣдехъ иконоборцевъ", „Списк... лѣтописецъ", „Статутъ литовскій", „Козмографія", „Книга первыхъ царствъ доктора Скарыни", „Хроники Стрийковского и Кохановского", „Полѣтика Аристотеля", „Описаніе розныхъ земель", „О преподобномъ Варлаамѣ пустынножителѣ, Іоасафѣ, царевичу индѣйскомъ", „Книга образцовъ молярскихъ".

Войнаровський вийняв обложену голубим сапяном із срібною ововою по краях „Книгу о причинахъ военныхъ", розгорнув її й уважно перечитав місце, де лежала широка шовкова закладка й аркуш паперу із замітками, писаними рукою гетьмана. Перегорнувши книжку, він поставив її на місце й перейшов до другої шафи.

Herodotus, Titus Livius, Cicero, Tacitus, „Ksenophontos, Octavianus, Homeros, Iuvenalis, Sallustius Crispus, Flavianus, Ovidius Naso, — стояло за порядком.

Він вийняв Юліюса Цезаря, але запримітив на другій полиці напис: Beauplan-Description de L'Ukrainie", поставив Цезаря на місце й вийняв оправлену в білу шкіру книгу Бопляна.

Розгорнув, перекинув кілька листків і сівши на отомані, завмер над книжкою.

Тяглося так досить довго. Раптом він зірвався на ноги, з розгорненою книжкою в руках підійшов до мапи, що висіла на стіні, й почав водити по ній пальцем.

На місці, яке було відмічене назвою Terra Cosacorum, він найшов напис: Dzike Pole ave Campi Deserti et Inhabitati й довго вдивлявся в нього. Звідти він почав переводити очі на інші місця й довго затримувався на них, пильно вдивляючися у відмічені широкі простори, немов розпростертий хижий птах з небесної високости.

Moldavia, Walachia, Tartaria Budziacensis, Tartaria Minor, Pontus Euxinus, Tartaria Nagaiensis, Territoria Cosacorum Doonensium.

Уважно оглянувши землю, відмічену назвою Novogrodensis Severiensis Ducatus, він призирливо глянув нагору, де широко розставленими буквами стояло: Moscovitica, відійшов від мапи й сів.

В покої було гаряче. Войнаровський швидким рухом скинув з себе блискучий, сріблом тканий контуш, кинув його на скриню і залишившися в луданному жупані, що тісно облягав його молодий стрункий стан, ліг животом на отомані. Примостивши книжку на круглій спинці, він упер голову руками й завмер знов читаючи.

Лежав так довго. Іноді перекладав ногу на ногу й тоді мягко побрязкували срібні остроги на вицятькованих цвяшками закаблуках його червоних елегантських сапянців.

В покої стояла тиша. Її переривало тільки мягке шелестіння сторінок книжки, які перекидав Войнаровський, та сухий, ледве вловимий скрип у шафі, з яким тонко точив дерево шашіль.

— Ну, бачиш, де він! — голосно сказав хтось, входячи.

Войнаровський здрігнувся, підніс голову й швидко схопився на ноги.

В дверях стояв Мазепа.

— Читаєш?

— Ні, прошу вашу мосць, — гаряче заговорив Войнаровський, — такі описи нашого краю й наших людей рішуче заслуговують на те, щоб про них у нас знали ширше! Я дозволю собі перечитати вашій ясновельможности місце, де автор говорить про вдачу запорожських козаків і нашого народу.

— Який автор? Хто говорить? — тонко всміхаючися, спитав гетьман.

— Хто? Боплян, ваша мосць!

— Так би ти й казав відразу! — зауважив Мазепа й сів. — Ну-ну, читай. Послухаю, що він там пише про нас.

Ґітлерівці проти кабінету Дольфуса.

Гітлерівський орган „Фелькішер Беобахтер“ остерігає заграницю, що націонал-соціялістична партія в Австрії дійшовши до влади, не признасть ніяких фінансових зобовязань і умов, зроблених кабінетом Дольфуса. Наводячи цей голос, віденська „Райхспост“ називає таку погрозу державною зрадою, яку австрійська влада каратиме строго, коли хтось допуститься її на терені Австрії.

В обороні незалежности Австрії

ВІДЕНЬ, 4. V. ПАТ. Промова канцлєра Дольфуса, що підкреслював конечність оборони незалежности Австрії, викликала сильне вражіння в Австрії й поза її границями. Преса стверджує, що була це відправа під адресою німецької республики. Дольфус перший здобувся на подібну заяву. Навіть о. Зайпель не відважився на те. Говорячи про оборону незалежности Австрії, канцл. Дольфус не мав на думці ні Італії, ні Франції. Підкреслив тільки істнування границі, що ділить Австрію від Німеччини. У французьких колах думають, що становище Дольфуса супроти „аншлюсу“ є відпруженням ситуації в Европі.

Протиавстрійський пуч.

ВІДЕНЬ, 4. V. ПАТ. „Райхспост“ повідомляє, що за австро-баварській границі націонал-соціялісти пропаґують пуч, спрямований проти суверенности Австрії. Австрійська влада видала відповідні розпорядки. Відповідальні чинники, пише згадана газета, повинні розуміти, що викликують небезпечні міжнародні ускладнення для Німеччини.

Змарнували 184 міліонів долярів.

З Вашинґтону повідомляють, що Фарм Борд (хліборобський уряд) закінчив свою діяльність і усунувся зі збіжевого ринку, на якому попав від 1930 р. Втрати, які потерпіла та установа, створена задля інтервенції, сягають 184,153.232 долярів.

Арґентинське збіже.

До Вашинґтону приїхав спеціяльний делеґат Арґентини для господарських справ Лєбретон, щоби відбути конференцію з президентом Рузвельтом. Предметом конференції є справа обмеження продукції збіжа в Арґентині.

Боротьба з більшовизмом у Німеччині

В Гамбурзі перевела німецька поліція ревізію в мешканні радянського громадянина Вольфзона директора відділу „Гаркребо“ („Гаранті унд Кредітбанк фір Остен“). Крім того зревідувала мешкання головного бухгальтера „Держнафта“ Рубіна. Підчас ревізії сконфісковано друки.

В потязі на лінії Дісельдорф—Берлін арештовано радянських службовців Кірєєва і Карклієвського. На стації Гам прийшли до них поліцисти і приказали висісти. Їх повели в підземну домівку, примістили в окремих кімнатах і перевели ревізію.

Берлінська поліція перевела ревізію в домівках жидівських орґанізацій „Джойнт“, „Орт“ і „Гігсферайн“, що стоять у звязках з більшовиками у справі жидівської кольонізації в Радянщині. В ревізії брали участь російські еміґранти що находяться на службі в німецькій поліції.

Тайний склад зброї й муніції.

Із Штайру повідомляють, що у члена республиканського Шуцбунду жандармерія знайшла 50 ручних гранат, 19 крісів ріжних моделів, 6 баґнетів, 3 кинджали, багато муніції та ріжного воєнного знаряддя. Маґазинера зброї арештовано.

„Фронт праці“ в Німеччині.

БЕРЛІН, 4. V. ПАТ. Провідником нової робітничої орґанізації, яку проголосять в найближчому часі під назвою „Фронт Праці“, стане особисто д-р Лей, що веде акцію проти марксистських професійних союзів. Д-р Лей іменував двох керманичів: Шумана для робітничих справ і Ферстера, провідника данціґських ґітлерівців, для інших службовців.

Цеглою в радянський консулят.

З Льондону повідомляють, що вікно радянського консуляту вибив хтось цеглою. До цегли була привязана картка з написом: „Нам не подобається ваше судівництво“. На порозі консуляту найшли другу цеглу з подібним написом. Поліція не викрила винуватців.

Радянсько-китайський пакт.

Як повідомляють з Москви, Молотов приняв китайського посла 1-го і конферував з ним про заключення пакту неаґресії. Кажуть, що в пакті є тайні постанови, звернені проти Японії.

Поїздка Ґебельса по Европі.

ВІДЕНЬ, 4. V. ПАТ. Віденська преса довідується з Берліна, що міністр пропаганди республики Ґебельс підчас свого побуту у Відні задумує увійти в контакт не тільки з націонал-соціялістами, але також з іншими політичними партіями. Після віденської візити Ґебельс має виїхати до Риму та інших европейських столиць. „Райхспост“ завважує, що візити міністрів мають звичайно іншу ціль і не заповідаються так, як це робить націонал-соціялістичний провідник.

Усувають професорів жидів.

Пруський міністр освіти вислав на примусову відпустку 25 професорів берлінського і кельнського університету. Відкликано теж викляди 5-ох доцентів. Головна репрезентація німецьких студентів оголосила на берлінському університеті відозву з закликом до бойкотування професорів жидів у літньому семестрі. Хто ухилиться від бойкоту, виключиться сам зміж німецької демократичної молоді.

Російська мова в Прусії.

Як довідується варшавська „Молва“, на основі розпорядку нового пруського міністра освіти в середніх школах Прусії вводиться обовязкова наука російської мови та історії. В розпорядку сказано, що знання російської мови потрібне з культурних і господарських оглядів. Будуччина Німеччини буде спиратися на господарському і культурному зближенні до Сходу, отже й до Радянщини і великою помилкою було досі, що в Німеччині іґноровано російську мову, якою говорить поверх сто міліонів людей.

Ірляндія знесла присягу вірности.

Ірляндський сойм приняв 70 голосами проти 56 закон, що зносить присягу вірности для британського короля. Того самого дня ґенеральний ґубернатор підписав закон, який почав зараз обовязувати. Слід пригадати, що ірляндський сойм приняв уже раз той закон перед двома місяцями, однак відкинув його сенат, наслідком чого закон вернув назад до сойму.

Оптимізм Мекдональда.

До Льондону вернув з Америки премієр Мекдональд, витаний членами уряду. В розмові з журналістами висловив своє вдоволення з вашинґтонських конференцій. Про през. Рузвельта сказав, що він щиро бажає рушити справи з місця. Поголоска про його подорож до Европи безосновна. Щодо світової конференції Мекдональд заявив, що може бути оптимістом.

По широкому світі.

— В Берліні арештували жидівського банкіра Ернеста Маркса, якому закидають банкові операції з порушенням обовязуючих приписів.

— Палата репрезентантів у Вашинґтоні приняла урядовий інфляційний проєкт, який влучив уже сенат до проєкту закону про поміч для фармерів.

— Число безробітних у Злучених Державах дійшло до 17 міліонів осіб.

Повстання на Кубі.

З Ню Йорку повідомляють, що повстання на Кубі поширюється. Армія повстанців силою 30 тисяч людей заняла провінцію Оріенте, Санта Кляра і Камаґвай та наближається до столиці острова Гавани. Повстанці розбройли всюди поліцію та військо й перервали телеграфічну сполуку. Президент Маґадо наказав мобілізацію цілої армії.

І зщуливши очі в хитру усмішку, вповняв погляд в обличчя свого улюбленця.

Войнаровський швидко перегорнув кілька сторінок і, найшовши місце, почав читати:

Звідси, себто з Подніпровя, — каже Боплян, — вийшов той відважний народ, який у теперішніх часах носить назву Запорожських Козаків.

Войнаровський подивився на гетьмана.

— Так називає, ваша мосць, наших запорожців француз?

Мазепа мовчав.

— Тут таких місць є досить. Ось наприклад: „Козаки рідко коли вмирають від якихось хороб чи в глибокій старости. Більшість їх гине на війні, складаючи свої голови на полі борні“. Або ось тут, де він каже, що переплив усі пороги в човні, на що має бути здатний добрий козак. „Це та слава, яку я придбав у цій подорожі“. Боплян уважає за честь носити назву доброго козака, ваша мосць! Або „Вони понад усе на світі цінять свободу, без якої не уявляють собі життя“.

Войнаровський відірвав очі від книжки й пильно подивився на дядька.

Мазепа зітхнув.

— Так, так. Все це булоб святою правдою, Андрію, колиб та правда була договорена до кінця. Козаки, каже Боплян, люблять свободу. А ось не сказав, чи цінять її? Ти, сину, не так переклав: aimer — значить любити, а не цінити.

Войнаровський здивовано розширив очі

— А в цьому велика ріжниця, — говорив далі Мазепа. — Отже Бопляна опис був би цілком правдивий, колиб був висловлений так: Козаки люблять свободу, але мало цінять її, через що легко попадають у неволю й узесь час живуть у ярмі. Це булоб зовсім точно.

Войнаровський мовчав.

— Те саме про козацьку відвагу й нехтування смерти. Козаки дійсно безстрашно йдуть на смерть, але за що вони в більшости складають свої голови, — того Боплян не говорить. Скажи, кому лішпе знати вдачу козацького народу, як не мені, українському гетьманові, який у своїм титулі має назву Dux Cosacorum! І от цілком безсторонньо я скажу тобі. Такого чудового вишколеного військового ордену, яким є Січ, в світі ще не було. Ордени Ливонський і Тевтонський можуть сховатися перед Запорожжям. Але від чого — я спитаю тебе — найбільше терпить наш край, як не від сваволі й непослуху тих самих запорожців? Так, так! — закінчив він із сумом.

Якийсь час мовчали. Мазепа думав.

— А якоюб могла бути сильною й могутньою державою Україна, колиб не та сваволя й розбещеність козацька! Але поки вони будуть у нас, доти, затям це собі, Україні не вийти з чужого ярма.

Мазепа простягнув руку.

— Дай-но мені книжку. Ти прочитав мені тут про козацьку відвагу. А я ось найду тобі місце, де Боплян говорить про наше гультяйство й безтурботність. Ну, скажемо, ось! — і гетьман тикнув пальцем у якесь місце. — Читай!

Войнаровський узяв із його рук книжку й прочитав:

„Не знаю, чи знайдеться де в світі інший християнський народ, який би так засвоїв собі звичку не мати ніякої турботи про завтрішній день, як козаки“.

— Ну? — спитав Мазепа. — Не маю часу пошукати, а то найшов би тобі ще інші місця.

І гетьман встав.

— Ходім, подивимся на ту делеґацію буджацьких татарів, що вчора прибувала до мене.

„УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ХРИСТОВІ“.

Ще один союзник „Нашого Клича“.

„Русскій Голос“ також проти свята: „Українська Молодь Христові“

До спілки: „Іл. Курер Цодзенни“—„Курер Львовскі“—„Наш Клич“—„Українська Думка“ прибув ще один союзник, а саме львівський „Русскій Голос“, що в найновішому (16.) числі виступив теж якнайрішучіше проти свята: „Українська Молодь Христові“. А саме читаємо в тому москвофільському органі (підтримуваному, до речі, що й нині деякими греко-кат. священиками!) таке: „Намічений зїзд має строго клерикальний характер, а його мета, як видно зі статтей в українській пресі, зводиться до того, аби втягнути молодь у сіти клерикалізму, підтримати український рух та скріпити українську політичну реакцію“.

В дальшому „Русскій Голос“ бідкає над тим, що, мовляв, українське духовенство розвинуло широку акцію в користь свята також у москвофільських селах, стараючися притягнути до нього „русску“ сільську молодь. (Подібно бідкав „Курер Львовскі“ над тим, що українське духовенство стягає на свято до Львова нібито також молодь польську!). Тому „Р. Г.“ закликає москвофільських діячів на місцях, аби вони перестерігали „русскую маладьож“ перед небезпечною українською затією, яка має „строго антирусскій характер“ і грозить ні менше ні більше, а українізацію українського села...

Того найновішого союзника „Нашого Клича“ в поборюванні свята „Українська Молодь Христові“ можна нашим молоденьким націоналістам тільки поґратулювати.

—o—

Українське католицьке студентство у справі виступів частини української преси.

I. Українське католицьке націоналістичне студентство, зібране на нараді у Львові 3. травня ц. р., напятнову якнайгостріше і підносить якнайрішучіший протест проти некультурних метод, якими послуговується сатирично-гумористичний журнал „Комар“, що в 9. числі з 1933 р., висміваючи свято „Українська Молодь Христові“, не завагався помістити в карикатурі нашого найвищого Церковного і Національного Достойника.

Українське католицьке націоналістичне студентство стоючи на сторожі конечної етики в журналістиці, остерігає перед подібними методами на будуче, бо в противному разі буде змушене повести рішучу боротьбу проти такої руїнницької роботи і не завагається вжити якнайгостріших засобів аж до бойкоту включно.

II. Українське католицьке націоналістичне студентство, зібране на нараді у Львові 3. травня ц. р., не може поминути мовчанкою негідних поважної преси виступів, які мали місце в 6. числі часопису „Наш Клич“ з 30. IV. 1933 р. Анонімовий автор вступної редакційної статті під наголовком „Гроби побілені“ цілим своїм брутальним тоном і поодинокими лайливими висловами допустився грубих промахів проти примітивної культурности і громадянської етики.

Зокрема безосновний напад на всіми шанованого і для української молоді високо заслуженого Академічного Душпастиря обурює кожну культурну людину до глибини і тому ми мусимо якнайрішучіше запротестувати і напятнувати той справді мерзкий виступ.

Президія нарад.

КОМУНІКАТ.

В останній хвилині надійшло до нас кілька телеграм і телефонатів, які повідомляють, що місцеві Комітети відкликали надзвичайні залізничі поїзди (Зборів, Жидачів, Янів, Броди, Жовква, Сокаль-Бела-Підгайці) та що всі люди, які мали їхати тими поїздами, вибираються фірами до Львова. Томущо Комітет не має настільки підготованих постоїв у підльвівських громадах, радить, щоби ті підводи, які вибираються до Львова на свято, залишилися на кілька миль перед Львовом і щоби оставили для підвод відповідну охорону, а люди, щоби йшли далі пішки тих кілька миль до Львова. Радимо далі, щоби з тими людьми, що вибираються до Львова, їхали 1-2 підводи з провіянтами та багажами на 100 людей. Тому, що зарядження місцевих Комітетів щодо відкликання поїздів наступили без відома Ділового Комітету, Комітет не бере на себе ніякої відповідальности за наслідки, які з причини тієї зміни можуть прийти.

Діловий Комітет У. М. Х.

—o—

Іменування епископа для Лемківщини.

Першим греко-кат. епископом для Лемківщини став епископ-помічник о. д-р Григорій Лакота.

Нинішній „Век Нови“ приносить вістку, що першим епископом-ординарієм для Лемківщини з осідком у Сяноці іменувала Апостольська Столиця перемиського епископа-помічника **о. д-ра Григорія Лакоту.**

До нової греко-кат. дієцезії належатиме 9 підкарпатських деканатів. Духовна семинарія тої дієцезії буде в Перемишлі.

Від Ред.: Потвердження цієї вістки з наших церковних кол досі не маємо.

Українська Рада Суспільної Опіки.

Кожна праця на національно-політичному, економічному і культурно-освітньому полі лише тоді дасть найкращі висліди, коли опиратиметься на сильній, доцільній організації, в якій так одиниці, як і групи будуть точно виконувати свої завдання.

На підставі цього гасла засновано дня 17. березня ц. р. „Українську Раду Суспільної Опіки“ як вислід анкет Краєвого Товариства Охорони Дітей та опіки над молодю (8-го лютого ц. р.) і Українського Лікарського Товариства (з 24. лютого і 17. березня ц. р.).

В склад Ради входять такі Товариства:

Греко-кат. Епископські Ординаріяти зі Львова, Станиславова і Перемишля, Головна Управа „Рідної Школи“, „Просвіта“, Краєве Товариство Охорони Дітей та Опіки над Молодю, Львівська філія цього Товариства, Сирітський Захист, Товариство Вакаційних Осель, Товариство Українська Захоронка, „Відродження“, Товариство Прихильників Освіти, Батьківський Кружок Української Державної Гімназії (Головної), Б. Кр. Філії Української Державної Гімназії, Б. Кр. Дівочої Гуманістичної Гімназії „Рідної Школи“, Б. Кр. Всенародної Школи ім. Шашкевича, Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи“, Порадня для Вибору Звання, „Союз Українок“, Львівська Філія „Союзу Українок“, Українське Гігієнічне Товариство, Українське Лікарське Товариство, Український Спортовий Союз, Кооптовані особи.

У. Р. С. О. утворили делегати названих установ як добровільне обєднання. У. Р. С. О. вибрала виділ у складі: голова д-р *М. Паньчишин*, заступник голови о. сов. *В. Лициняк*, ред. *В. Целевич*, секретар *д-р О. Філяс*, скарбник проф. *Г. Павлюх.*

Завдання У. Р. С. О. це: устійнити загальні напрямні в ділянці суспільної опіки для поодиноких українських установ, обєднати їх до співпраці, впливати на діяльність іствуючих установ щодо застосування нових здобутків науки та практики, розвести пропаґанду суспільної опіки у нас, зібрати інформації й статистичні дані про установи, поширювати знання законів і розпорядків, що відносяться до цієї ділянки.

У. Р. С. О. прийняла як програму праці та найближчу майбутність розвести пропаґанду гасел суспільної опіки, зібрати статистичні дані про всі наші установи суспільної опіки, зайнятися згуртуванням всіх товариств, які займаються висилкою дітей на вакаційні оселі, щоби найти підтримку їх акції та дати змогу вислати якнайбільше число дітей на оселі. До цього вибрано відповідні комісії, які почали вже працю.

Про вагу і значіння суспільної опіки серед наших умовин була нераз згадка у часописах (нпр. „Діло“ ч. 27. з 6. II. ц. р. „Найважніша справа“). Українська Рада Суспільної Опіки є саме тою установою, якої завданням є скоординувати споріднені ділянки суспільної опіки у нас, розбудувати їх і поставити їх на европейський рівень. У всіх народів світа суспільну опіку виконує ціле громадянство, напрямні устійнюють комітети. Суспільна опіка, це інтерес цілої нації, за вдержання її та висліди праці відповідальність паде на кожного громадянина. Національним обовязком є піддержати таку установу не лише матеріяльно, але й морально.

Українська Рада Суспільної Опіки звертається до всіх Товариств та установ суспільної опіки, які досі не приступили до обєднання, зголосити свою співпрацю в Раді.

ЗА УКРАЇНСЬКУ РАДУ СУОПІЛЬНОЇ ОПІКИ:
Д-р Маріян Паньчишин, голова, *о. Василь Лициняк*, заст. голови, *д-р Осип Філяс*, секретар.

—o—

КАНДИДАТИ НА СТАНОВИЩЕ ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬЩІ.

У варшавських політичних колах подають двох нових кандидатів на становище президента Польщі: проф. Маріяна Здзеховського з Вильна та проф. Тад. Зелінського з Варшави. Між реальних кандидатів треба зарахувати: през. Мосціцького, прем. Пристора, през. Славека й амб. Патека. Ті три останні назвища подадуть під наради клюбу ББ., якого засідання відбудеться 8. травня.

„АБЦ“ повідомляє, нібито през. Мосціцький сказав, що не має охоти кандидувати, та коли марш. Пілсудський зажадає від нього того, він зголситься.

РОЗМОВА ГІТЛЕРА З ПОЛЬСЬКИМ ПОСЛОМ.

ВАРШАВА, 4. V. ПАТ. Розмова, що відбулася 2. травня між канц. Гітлером у присутності міністра закордонних справ Нойрата з послом Польщі в Берліні міністром Висоцьким, а яку оголосило Вольфове бюро, вплинула успокоююча на німецько-польські взаємини.

У звязку з розмовою приняв міністр закордонних справ Бек нині німецького посла у Варшаві фон Мольтке та ствердив, що польський уряд зі свого боку рішений вдержувати своє наставлення та поведінку якнайстрогіше в рямцях істнуючих трактатів. Польський міністр закордонних справ висловив далі бажання, щоби обі держави свої спільні інтереси розглядали та трактували без пристрасти.

БЕРЛІН. 4. V. ПАТ. Бюро Конті повідомляє, що незалежно від авдієнції пос. Висоцького у канцлера Гітлера відбулися довгі балачки між пос. Висоцьким і міністром закордонних справ Нойратом.

У політичних колах, як стверджує бюро Конті — вказують, що факт відбутих двох балачок свідчить про вагу заторкнутих справ як для Польщі так і для Німеччини.

ВІДЕНЬ, 4. V. ПАТ. „Вр. Н. Нахріхтен“ подала розмову канцлера Гітлера з пос. Висоцьким п. з. „Польсько-німецьке відпруження“. Орґан великонімців пише: Як поважні були старання поправити польсько-німецькі взаємини, виходить із того, що в розмові канц. Гітлера з пос. Висоцьким брав участь міністр закордонних справ Нойрат і що опісля відбулася довірочна розмова пос. Висоцького й мін. Нойратом. Часопис твердить, що є вигляди основно управильнити польсько-німецькі взаємини. Напруження останніми часами дійшло до стану, який годі далі переносити. Переслідування німецькости та й бойкотова акція, якої розвиток велів побоюватися найгіршого не могли тревати довше. Польща повинна виявити готовість поборювати серед поляків стан, який дійшов до стану кипіння.

Канц. Гітлер висловив бажання, щоби обі держави розглянули та трактували свої справи обопільно, без пристрасти. Треба передбачувати — пише часопис — що пос. Висоцький не спротивиться цьому бажанню. Спробу зроблено. Треба сподіватися, що справа скінчиться успішно — кінчить часопис.

ТАЙНІ КОМ. ДРУКАРНІ І РАДІОСТАЦІЯ.

ГАМБУРҐ, 4. V. ПАТ. У Гамбурзі викрили 6 тайних комуністичних друкарень і арештували 27 робітників. Загалом сконфіскували в Гамбурзі досі 200.000 летючок. Викрили теж тайну ком. надаючу радіостацію.

ЗВИШКА ТА ЗНИЖКА ДОЛЯРІВ.

У четвер рано на львівській неофіціяльній біржі доляр незначно впав. Банк Польський скуповував доляри по 7.35, а в приватних оборотах платили по 7.40 зол. В полудневих годинах курс доляра піднісся на 3 сотики. Около 1. год. доляр знову впав і в приватних оборотах можна було купити доляри по 7.38.—7.40. Курс золотих монет був сьогодні слабший, а то наслідком великої подачі золота. Золоті доляри нотували по 9.33, 9.35. За анґлійський фунт платили по 29.50, 29.55.

На варшавській біржі зазначилася несподівано звишка доляра. Рівночасно пішов угору й анґлійський фунт. Коло 11. год. передполуднем Банк Польський платив за доляра 7.35, а в приватних оборотах жадали навіть 7.47. Міжнародній курс виносить 7.64. Німецька марка нотована 208,209. За золотого доляра платили в Варшаві 9.40.

НОВИНКИ

— АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА" ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО її БЮРА ВІД МІСЯЦЯ ТРАВНЯ Ц. Р. ВІДЧИНЕНІ ВІД ГОД. 9. РАНО ДО ГОД. 6. ВЕЧ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру містимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Футра жіночі і мужеські на замовлення з власних матеріялів і інші кушнірські роботи виконує Юліян Глушевський, Коперника 16, тел. 54-46. Ціни низькі; приймає футра на перехівок. 5—?

— Весна лікує затяжні недуги. Хворі на затяжний ревматизм, ісхіяс, гіхт, нирки, міхур, нервові, шкірні та жіночі недуги повинні пам'ятати, що весняний сезон найдешевший і починається у Черчі вже 15-го травня. Проспекти з докладнішими поясненнями висилає на бажання: Управа Живця — Черче п. Рогатин. 1879

— Українське Т-во Прихильників Мистецтва у Львові повідомляє, що в днях 6. і 7. травня в домівці мистця Олекси Новаківського при вул. Зиблиновського (побіч площі св. Юра) буде можна оглядати образи цього мистця від год. 10. до 18. Вступ вільний. Добровільні датки на фонд будови дому для мистців.

— Поголоска про амнестію. У варшавських політичних колах кружить поголоска на тему амнестії, яка мовляв, буде проголошена після вибору й заприсяження нового президента Польщі. Амнестія мала би торкатися також комуністичних вязнів, але тільки до 21 року життя.

— Загадочна справа. Як повідомляє польська преса, арештований студент Нич підчас переслухання у львівському шпиталі признався перед слідчим суддею, що як член ОУН хотів вбити поліційного аспіранта Цесельчука. Наслідком того зізнання прокуратура наказала в тій справі нагле поступування і якщо Нич виздоровіє, стане перед наглим судом. Рідня Нича каже, що після Великодня він виїхав був до Данціґа, звідки прислав навіть лист.

— Арештування в Дрогобиччині. В Якубовій Волі арештовано 22. квітня ц. р. Кіндрата Матчака й Антона Беньковського. При ревізії забрала поліція господарський реферат і т. п. Їх відставлено до Самбора. Того самого дня арештовано в Дрогобиччині ще кілька осіб.

3-травневе свято і радянський уряд. З Москви повідомляють, що тамошні поляки святкували роковини конституції 3. травня при участи представників радянського уряду. На принятті в польському посольстві був між іншими комісар фінансів Гринько, українець.

— Великі грошеві зловживання викрито, як відомо, у варшавському магістраті. Касієр Стан. Роніш до спілки з контрольорами Вл. Адельтом, Каз. Бонкевичем і Мар. Латовцем здефраудували на протязі кількох років коло пів міл. зол., якими ділилися. За кілька днів зачнеться перед варшавським судом процес у цій справі.

— Стрілянина на селі. У Вербянах пов. Яворів поліція постріляла смертельно Федя Занька, який сховався на поді стайні і звідси стріляв. Від одержаних ран Занько незабаром помер.

— Пожежа. В Любинях пов. Яворів згоріли господарські будинки місцевої парохії. Згоріло теж кількадесять штук худоби й безрог та господарське приладдя. Шкоду обчисляють на 5.000 зол.

— Кара за молочарство. Івана Турка з Нагачова покарало старосто в Яворові гривною 15 зол. за те, що скликав без дозволу влади сходини доставців молока до молочарні у Свидниці. Покараний зголосив відклик до суду.

— Вбивство. В Колодниці пов. Стрий в часі бійки, яка повстала між Іваном Когутом і родинами Нагірних та Мельників, побили Когута так тяжко, що він незабаром помер.

— Землетрус в Малій Азії та на островах Додеканезу повторюється знову від кількох днів. На островах Кос і Нізірос згинуло коло 400 осіб, а коло 1000 є ранених. Всі доми зрівнані з землею.

— Фільма по українськи в Ню Йорку. В Камео Театрі при Бродвей в Ню Йорку виставляють фільму з Радянщини під наг. „Іван". Діяльоги ведуться українською мовою, бо це звукова фільма. Її ціль представити умови й настрій українського селянина, заки перейде на міського робітника в Радянщині.

— Смерть французької письменниці. У Парижі померла найвизначніша сучасна французька поетка, графиня Анна де Ноай у 57. р. життя. З походження вона пів-румунка, пів-гречанка; її батько був бранковянським князем, син колишнього румунського володаря; мама її — гречанка, з острова Крети з рідні славних грецьких учених. Змалку вихована у Парижі, Ноай стала француженкою і почала писати по французьки ще у 7. р. життя. Головні її твори — ліричні поезії. З довгої низки збірок найбільше відомі „Безліч сердець", „Тінь днів", „Вічні сили", „Захоплення", „Поема кохання". З повістей відомі „Нова надія" і „Захоплене обличчя", з новель збірка „Невинні". Ноай залишила прецікаві спомини зі свого життя і окремо про різних письменників. Вона дістала кілька літ тому виїмкове відзначення ордер Почесної Леґії. Її кандидатура до „Французької Академії" надибала чисто формальні трудноші, бо правильник Академії не дозволяє жінкам стати товаришами „безсмертних".

— Велика радянська радіостація. Підчас 1-травневого свята в Москві урухомлено велику радіостацію Комінтерну зі силою 500 кільоватів. Вона двічі сильніша від найбільшої радіостації в Америці.

— Бомби впали на потяг. Біля стації Гатчина під Ленінградом упала з радянського військового літака бомба на особовий потяг. Один вагон III. кляси розірвало на кусні, причому згинуло багато пасажирів. Проти летуна ведеться доходження.

Дописи.

СТРИЙЩИНА.

Заг. Збори Українського Студ. Т-ва. Дня 19. квітня ц. р. відбулися Загальні Збори Українського Студ. Т-ва в Стрию, в якім згуртувалося кількадесять студентів, що переняли на себе велику частину національної праці в Стрию і повіті. На Зборах головним чином дискутували над методами та плянами громадської роботи. Головою вибрали вдруге студ. Гриця Барабаша, який чи не найбільше заслужився для великого оживлення Т-ва, яке стало під цю пору одним із найрухливіших товариств Стрийщини.

Заг. Збори спорт. секції „Сокола". Недавно відбулися теж Загальні Збори спорт. секції „Сокола", що обєднює поважний гурт стрийської молоді. М. ін. вона влаштувала в мин. році перший раз у Стрийщині великі повітові спортові змагання у відбиванці, наколесництві та інші, започаткувала у Стрийщині лещетарський спорт та заснувала власну ховзанку і тенісовий корт. На Зборах намічувано дальші завдання секції і між першими поставлено поширення спорту серед селянства повіту. Головою вибрали мгра Я. Падоха.

Біг навпростець за мистецтво Стрийщини. Дня 30. ц. м. відбувся заходом спорт. секції з доручення Сок. Союзу у Стрию, повітовий біг навпростець. Взяли в ньому участь соколи і луговики з кільканацяти сіл у числі 34. Були це найкращі з сільських бігунів, бо на селах відбувалися теж біги, з яких переможців вислали на біг у Стрию. Перше місце заняв Гринь Василишин, член „Сокола" з Завадова, друге теж завадівець Михайло Лапцун, третє Микола Нагорняк з Дашави. Траса була понад 2 км. Перший перебіг її в часі 7,5 мін. Годиться зазначити, що коли на біг у Львові стануло всього 12 змагунів, то в Стрию стануло їх 34. Не диво, що мистецтво краю в бігу осягнув тогож таки дня у Львові член стрийської спорт. секції М. Савчак.

Менші політичні розправи. В останніх днях відбулося у стрийському суді кілька менших політичних розправ. Обвинувачені відповідають переважно за те, що мовляв, примушували людей перестати курити й пити. Дня 2. ц. м. відбулися дві такі розправи. Одна проти Андрія Яцева зі Станкова, якого обвинувачували в тім, що вибивав у тих його односельчан, що не переставали курити й пити, вікна. Також закидували йому, що перед вибиттям шиб порозліплював по селі відозви, підписані командою ОУН із зазивом перестати вживати алькоголь і тютюн. Андрія Яцева звільнили від вини і кари. У другій справі закидував акт обвинувачення Федеві Юркову і Павлові Фридрикові з Сихова примушування людей, під загрозою побиття, не бавитися і не співати, чого вони мали допуститися підчас одного весілля минулої зими. З огляду на те, що деякі зі свідків обвинувачення не явилися в суді, цю другу розправу відложили на пізніше. Боронив в обох справах мгр. Я. Падох.

БУЧАЧ.

Заходом української гімназійної молоді в Бучачі відбувся 26. 3. в театральній салі місцевої гімназії концерт у честь Шевченка. Концерт випав зовсім удачно. Українська публика явилася чисельно на концерті, даючи цим доказ, що цікавиться життям учеників-українців місцевої польської державної гімназії.

Заг. Збори споживчої кооперативи „Поступ" в Бучачі відбулися 26. 3. в домі „Українського Міщ. Братства". Присутніх на зборах 21 членів. Збори відкрив голова Надз. Ради д-р М. Гринів. Звіт Управи за 1932 рік зложив дир. Виницький Сильвестер. Звіт Контрольної Комісії з внеском на затвердження білянсу й абсолюторію зложив п. Онуфрей Пелдзей. Над звітом вивязалася довша дискусія. Потім ухвалено абсолюторію, а замість товарових зворотів для членів ухвалено квоту 166 зол. 11 сот. зужити на допомогу для безробітних на Свята. В місце уступивших членів Надз. Ради вибрано вдруге тих самих, а саме пп. Михайла Березу, Онуфрея Пелдзея і Миколу Кізюка. На кінець п. М. Баран вніс побажання до Надз. Ради, щоби в найближчому часі скликати коопер. анкету для жінок і зацікавити їх справами кооперативи. Збори тягнулися від год. 3. до 7.30 веч.

Заг. Збори Т-ва „Сокіл" в Бучачі відбулися в неділю 9. 4. в год. 2 попол. в домівці „Української Бесіди". Присутніх на Зборах 43 членів. Збори відкрив голова С. Виницький і на секретаря покликав п. Гладунку Михайла. Опісля голова здавав звіт з діяльности Т-ва за рік 1932. В Т-ві не ведено руханкових вправ, зате дві секції, спортова і драматична, проявили ожилену діяльність. Секція спортова влаштувала в минулому році 11 мячевих змагань і кілька прогульок. Секція драматична влаштувала 5 вистав. Старшина Т-ва відбула 11 засідань. З черги п. М. Барткі́в здавав звіт касовий. Приходу за рік 1932 було 901.05 зол., розходу 1039.56 зол. В касі Т-ва є 242.94 зол. Іменем контрольної комісії здавав звіт п. Крижанівський Осип. В дискусії забирало голос багато членів. По замкненні дискусії Збори більшістю голосів ухвалили абсолюторію уступаючій старшині. По короткій перерві приступлено до вибору нової Старшини, до якої ввійшли: Микола Кізюк — голова; члени: мгр. Білоскурський Михайло, Гладунка Михайло, Івасів Олекса, Виницький Сильвестер, Крижанівський Михайло; заступники: Леськів Олекса, Кізюк Осип. До контр. комісії ввійшли: Крижанівський Осип, Луців Осип, Кізюк Антін. Членську вкладку на 1933 р. ухвалено у висоті 1.50 зол.

Вистава „Невольника". Заходом Т-ва „Сокіл" в Бучачі відбулася в неділю 3. 4. в салі місцевого „Сокола" вистава „Невольника", що випала вповні вдоволяючо. Публика заповнила велику салю „Сокола", даючи цим доказ зрозуміння для праці соколів.

РАВА РУСЬКА.

Захоронка Шевченкові. Дня 7. квітня ц. р. святкувала українська захоронка в Раві Руській святочним концертом память Шевченка. На програму свята зложилися: вступне слово (про життя Шевченка), що його виголосила п. Лещуківна, хорові точки діточого хору захоронки, декламації та вистава пєси у 2 діях п. з. „Тарас дитина". Назагал свято пройшло з успіхом.

Концерт у честь Шевченка. Читальня „Просвіти" в Раві Руській при співучасти чит. „Просвіти" в Потеличі та інших освітніх установ Рави Руської влаштувала 9. квітня ц. р. концерт у честь Шевченка. На програму концерту зложилися: вступне слово, яке виголосив д-р Богачевський Данило, хорові продукції мішаного і мужеського хору чит. „Просвіти" в Раві Руській під управою п. Ольги Терпелюкової і мішаного хору читальні „Просвіти" в Потеличі під управою студ. техн. Мастикаша Миколи, декламація й інсценізація „Великий Льох" та декламації „Посланіє" і „Мені тринадцятий минав", виголошені п. Федиком Дмитром, студ. з Гійча і малим хлопцем із захоронки. Ціла програма концерту підготовлена досить дбайливо і свято лишилоб по собі гарне враження, якщоб громадянство Рави Руської причинилося було до звеличання його. На жаль, з прикрістю доводиться сказати, що наше громадянство не лише на вистави приходить дві години пізніше, але й на такі свята, як свято в честь Шевченка, приходить з 2-годинним опізненням, бо вертає з кіна по те здається, аби бути при відспіванні національного гимну. На будуче комітет повинен концерт розпочинати точно в означеній годині і входові двері перед такими людьми замкнути.

Куток мови.

Замісць: применити (рос.), треба: **прикласти, пристосувати**; нпр.: прикладне мистецтво. Галицький новотвір „приноровлювати" на Вел. Україні невживаний.

Замісць: пересада (польс.), треба: **прибільшення, переборщення**; „пересада" може мати у нас значіння пересаджування рослини з одного місця на друге. „Пересадити" вживають у нас теж у значінні: пересадити когось через пліт або висунути щось поза, нпр.: „Вівця пересадить голову через стінку".

Замісць: умиркований (польс.), треба: **поміркований**; нпр.: це людина поміркованих поглядів.

Замісць: оружжя, оружний, розоруження (рос.), треба: **зброя, збройний, розброєння.**

Замісць: осібняк треба одиниця, індивідуум; осібняк живцем перекладене з польського „osobnik" на В. Україні розуміють за російською мовою (особняк) як віллю.

Нові Кружки „Рідної Школи“. Від 25. березня п. р. на основі нового закону про товариства відбулись установчі Загальні Збори Кружків „Рідної Школи“ в таких місцевостях: дня 25. березня основано Кружок „Рідної Школи“ ім. Тараса Шевченка у **Голім Равськім**, якого зголошення прийняло старостно письмом з дня 6. 4. до свого відома; 26. 3. відбулись установчі Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ ім. І. Мазепи в Любині **Кулайцях**, а дня 2. квітня установчі Заг. Збори Кр. жка „Рідної Школи“ ім. Т. Шевченка у **Корчмині**. Зборами проводив делегат Повіт. Кружка „Рідної Шк ли“ п. Степан Совик, який крім реферату про значіння „Рідної Школи“ пояснив теж поодинокі постанови статуту та подав вказівки, як працювати в Кружках. В останньому часі пороблено заходи для оснування Кружків „Рідної Школи“ у Верхраті, Махнові і Кам'янці-Мощана.

ГРИМАЛІВ.

Стшельци і сільські авантури. В українському селі Зелена коло Грималова є незначна меншість латинників, котрі вживають виключно української розговірної мови і досі жили мирно з українською греко-католицькою більшістю. Роздор в селі повстав від хвилі заснування Стшельца і від часу, коли місцевий учитель розпочав в селі агітацію. Стшельци, молоді сільські парубчаки латинники, бешкетують по селі і є нераз причиною авантюр, головно в часі весіль. Так було в Зеленій дня 23. жовтня 1932 р. на весіллю у Михайла Блажкова і дня 8. листопада 1932 р. на весіллю Теодора Комара. На тих весіллях, згідно з донесенням поліції до староства в Скалаті, гурток українських хлопців співав протидержавні пісні як „Ще не вмерла Україна“, Червона Калина, Ми гайдамаки, Не пора... і інші, чим присутні стшельци були дуже згіршені. Коли стшельци почали співати „Ми перша бригада“, українські хлопці не дали їм співати, співаючи свої вище згадані пісні, а при тім зачіпали стшельців і не допускали до того, щоби вони танцювали. Вийшла звичайна авантюра між парубками. Поліція в Красній зробила з того протидержавну акцію, ходила довгий час по селі і списувала протоколи. Староство покарало хлопців гривною по 10 зол. чи по добі арешту, проти чого засуджені зголосили відклик до окружного суду в Тернополі. Недавно відбулася в окружному суді в Тернополі розправа, на котрій всіх сімох засуджених боронив посол адвокат д-р Степан Баран. Окружний суд двох засуджених увільнив зовсім, трьом засудженим знизив кару з 10-ти на 5 зол. чи на добу арешту, а двох покарав гривною по 10 зол. чи по дві добі арешту. На будуче наші хлопці повинні уникати всяких авантюр зі стшельцами і не датися їм спровокувати.

———o———

СПОРТ.

СТРИЙ. ПОГОНЬ (СТРИЙ) — УКРАЇНА 1:0 (0:0).

Відплатні змагання за мистецтво А-кл. закінчилися незначною програною чорно-червоних. Склад України той самий, що з Лехією, тільки без Гоцького; в другій частині грав Воробець в обороні, а Цимбала в нападі. Гра була назагал цікава, одначе стояла на доволі низькому рівні. В першій частині Погонь кілька разів небезпечно наступала, переїзджаючи слабих оборонців України Миськова і Цимбалу. Напад України діставався доволі часто під ворота противника, головно завдяки дуже добрій грі Воробця; одначе стріли були дуже нецільні. В другій частині Погонь уже в 2 хв. добуває одинокі ворота дня (середина нападу добив стріл правого лучника). До кінця Погонь має перевагу, але Воробець і Бутель І. не допускають до стріляння дальших голів. В Україні без заміту грав лише Воробець, що вмів найтися на кожній позиції і все знає, що зробити з м'ячем, та амбітний Підлісецький. Бутель І. на воротах оборонив кілька небезпечних стрілів, одначе пропущені ворота міг при скоршій децизії оборонити. В нападі слабо грав Магоцький; гра цього змагуна у порівнанні з минулим роком на цілу клясу слабша. Видців около 3.000. Суддя п. Стшелецький.

УКРАЇНА — СЯН (ПЕРЕМИШЛЬ).

В неділю 7. ц. м. відбудуться товариські змагання між цими українськими дружинами на грищі Цитаделі. Початок: год. 16 (4-та попол.). Сян — це молода перемиська дружина, котра тепер у добрій формі, тому змагання заповідаються дуже цікаво. Ціни білетів: трибуна 1 зол., партер 50 сот. Вступ для членів за добровільними датками.

МИСТЕЦТВО ЛІГИ.

КРАКІВ. Висла — Краковія 1:1 (0:0).
ВАРШАВА. 22. п. п. — Варшавянка 2:1 (0:1).

МИСТЕЦТВО А-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. Свитезь — Лехія 2:0 (1:0).
ЛЬВІВ. П. Сокіл — Ольза-бої 2:1 (0:0).
СТАНИСЛАВІВ. Ревера — Погонь І. Б. 1:0 (0:0).
РЯШІВ. Ресовія — Гасмонея 2:0 (2:0).

БОКСЕРСЬКА СЕКЦІЯ ПРОЛОМУ.

Зі Станиславова повідомляють, що в неділю 7. ц. м. відбудуться в салі українського „Сокола“ боксерські змагання Ревера — Пролом.

ДУЖАННЯ.

У середу хід дужань у спортовому цирку при вул. Пелчинській у Львові був такий: Келер у 28. хв. поборов Щербінського, Пошоф не станув до боротьби з Білевичом з причини контузії руки. Жидівського змагуна заступив Карлевський, якого Білевич поборов у 11 хв. Чая поборов Валюшевського. Грабовський нельсоном поклав Громова до 9 хв.

———o———

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, орган Українського Технічного Товариства. Рік IX., ч. 3. Львів, 1. травня 1933. Зміст: Інж. Б. Пристай: Стан електрифікації на зах.-українських землях. — Інж. М. Корначевський-Інж. К Кізюк: Питомий тягар деяких гатунків вальцьованої сталі — Інж. Ю. Величко: Номограм на двотеовий залізний трям. — Реферати. — Огляд. — Звідомлення Українського Техн. Т-ва.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Рік XII., ч. 9. за травень 1933.
ДЗВІНОЧОК. Рік III., ч. 19 за травень 1933.

———o———

Листування Редакції.

Суд. Колодій, Перемишль: Жаль, що ми не звернули на це питання уваги у свій час. Тепер запізно. Матеріял звертаємо.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.
Пятниця, 5. травня год. 7.30 веч. „Викрадена наречена“.
Субота, 6. травня год. 7.30 веч. „Викрадена наречена“.

Театр Рівнородностей.
Пятниця, 5. травня год. 7.30 веч. „Шукаємо талановитого вломника“.
Субота, 6. травня год. 7.30 веч.: „Шукаємо талановитого вломника“.

6. травня субота: концерт М. Голинського і Наді Біленької, саля Ремісничої Палати.

Концертове Бюро Тірка:
5. травня, пятниця: Концерт на 2 фортепіяни: Шафранова і Е. Ромлерівна.

Спортовий Цирк, вул. Пелчинська (біля Тенісового Т-ва) виступи міжнародних змагунів-атлетів. Початок год. 8.15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „В тайгах Сибірі“.
АПОЛЬО: „Пошлюбна подорож у трійку“ (Бриг. Гельм).
АТЛЯНТИК: „Під Твою оборону“.
КАСІНО: „Мущини в її житті“.
КОЛІСЕЙ: „Що може Париж“, ревія „Парада без зірок“.
КОПЕРНИК: „Доновен“ (Джекі Купер, Борис Карлов).
МАРУСЕНЬКА: „Доновен“ (Джекі Купер, Борис Карлов).
МІРАЖ: „Чар її очей“ (Дж. Гейнор, Фарел).
ПАЛЯС: „Їх Екселенцiя субект“.
ПАН: „Бічна вулиця“ та ревія.
ПАСАЖ: „Кабірія“ (на основі Д'Анунція).
ОАЗА: Нечинне.
СТИЛЕВЕ: „Наші невинні наречені“, ревія: „Шось для кожного“ (виступ ревієвої трупи „Аркадія“ Ант. Качоровського). Початок ревії в 4., 6.30 і 9. год.
ХИМЕРА: „Аріяна“ (Ел. Бергнер).
УТІХА: „Остання парубоцька ніч“ і ревія: „Ах, ті ноги!“

Закордонне радіо.

Пятниця, 5. травня 1933.

Братислава (279,3) 11.05 Шк. поранок, 19.25 Брамсові твори (фортепян); Міляно (331,4) 21.00 Концерт, Штрасбург (345,2) 20.30 „Країна осміху“ оп. Легара, Штуттгарт (360,6) 11.10 Пісні, 12.00 Капеля, Гельсінгфорс (368,1) 18.15 Спів, **Берлін** (419) 21.00 „Дер Травм — айн Лебен“ пєса Ґрільпарцера, Білгород (429,7) 20.00 Нар. пісні, **Рим** (441,2) 17.30 Концерт, **Прага** (488,6) 17.05 Брамсів концерт, **Відень** 17.15 Пісні, 19.25 Нар. музика, **Мінхен** (532,9) 20.00 „Сила долі“ оп. Вердія, Будапешт (550,5) 19.30 „Ріголето“ оп. Вердія, **Харків** (937,5) 8.15 Музика для дітей, 9.00 Українська клясична музика, 13.50, 16.20, 20.00 Концерт, 15.10 Оперні арії, 18.00 Муз. літ. авдиція.

Субота, 6. травня 1933.

Братислава (279,3) 20.00 „Бокачо“ оп. Суппе, Копенгаген (281,2) 20.00 „Дон Хуан“ оп. Моцарта, Міляно (331,4) 12.30 Оркестра, 20.45 „Вікторія та її гузар“ оп. Абрагама; **Гельсінгфорс** (368,1) 17.20 Спів, Білгород (429,7) 16.00 Нар. пісні, 19.00 Спів, 20.10 „Мала Фльорамі“ оп. Тіярдовича (грамофон), **Рим** (441,2) 17.30 Концерт, 20.15 Олена Келі, сопран, 20.45 „Сі“ оп. Масканія, **Відень** (518,1) 17.20 Пісні й танки, **Рига** (525) 20.15 Оп. арії, **Мінхен** (532,9) 20.05 Вес. вечір, Будапешт (550,5) 17.30 Спів. 19.30 „Легенда про св. Єлисавету“ трансм. з Опери, **Харків** (937,5) 9.00 Трубна орхестра, 10.30 Літ. авдиція, 13.50 Етногр. концерт, 15.10 Камер. концерт, 16.20 Оп. музика, 17.30 Трансм. з опери й балету, 22.00 Музика й рецитації, Осльо (1083) 19.30 Пісоньки, Давентрі (1554,4) 15.30 Концерт, 20.00 „Ди Кентокі мінстрелс“ (муринська ревія).

Львівське радіо.

Пятниця, 5. травня 1933.

12.10, 15.50 Грамофон; 15.35 Для дітей: „Кіт і миш“; 16.40 „Боротьба з поганю“; 17.00 Сальонова музика; 18.00 Польський літак у марокансько-альжирському леті, 18.20 Легка музика, 19.00 Фейл.: „Рожеві й червоні поети“; 19.30 „Людина інтересу“; 20.00 Муз. балачка; 20.15 Симф. концерт, відч. „Сигнали та люди“; 22.40 Спортові вістки; 23.00 Танк. музика.

Субота, 6. травня 1933.

12.10, 17.00 Грамофон, 13.15 „Сонце серед невидючих“, 16.00 Авд. для хорих (спів), 16.40 Брон. Підсудський на Сахаліні та в Японії, 17.40 Відчит, 19.00 Поетична авдиція, 20.00 Музика, спів, Спортові вістки, 22.05 Шопенівський концерт, 22.40 Фейл. Весна, 23.00 Мандоліністи.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0·15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоґи	„ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках	„ 0·48
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по	зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·08

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 380·—
„ „ 1/2	„ 200·—
„ „ 1/4	„ 110·—
„ „ 1/8	„ 60·—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає: Олександер Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло“. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.